Beredskaps- och samordningsenheten
Lotta Andersson

Yttrande

Datum
2026-09-17

Diarienummer
6.9.17-14438/2026

Länsstyrelsen Östergötland
via länsstyrelsernas e-tjänst för yttrande i ärende
www.lansstyrelsen.se/e-portal/sok-e-tjanster/lamna-komplettering-eller-yttrande-i-arende.html

Samråd om avgränsning av strategisk miljöbedömning avseende anläggningsplan för kärntekniska anläggningar

Länsstyrelsens dnr 8089-2026.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Östergötlands län har fått i uppdrag av regeringen att upprätta ett förslag till anläggningsplan med strategisk miljöbedömning för kärntekniska anläggningar vid Målma i Valdemarsviks kommun, Östergötlands län. I den strategiska miljöbedömningen ingår att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap miljöbalken, där planens betydande miljöpåverkan ska identifieras, beskrivas och bedömas.

Jordbruksverket erbjuds, genom länsstyrelsens avgränsningssamråd, möjlighet att lämna synpunkter på kommande MKB:s omfattning och detaljeringsnivå.

Jordbruksverkets synpunkter

Sakligt innehåll

Med utgångspunkt från Jordbruksverkets ansvar som Sveriges förvaltningsmyndighet inom jordbruk och fiske, har vi följande synpunkter på MKB:ns sakliga innehåll.

Konsekvenser av radiologisk nödsituation vid SMR

Underlaget för avgränsningssamrådet utgörs av ReFirm Målma AB:s ansökan om regeringens godkännande av kärnteknisk anläggning. Slutligt val av reaktortyp kommer, enligt ansökan, att fastställas i ett senare skede av utvecklings- och tillståndsprocessen.

De kärntekniska anläggningar som kvarstår i utredningsprocessen är utformade med djupförsvar, vilket är tänkt att motverka att störningar eller ett haveri leder till oacceptabla konsekvenser. Trots det anser Jordbruksverket att ett värsta

Godkänd 2026-09-18 av Anna Cedervall

olycksscenario med en radiologisk nödsituation som leder till utsläpp av radioaktiva ämnen måste tas i beaktande. Vid en radiologisk nödsituation i små modulära kärnreaktorer – vilka radioaktiva ämnen kan förekomma i ett utsläpp och i vilken mängd? Hur långt kan de spridas?

Om det inte anses rimligt att beskriva en radiologisk nödsituation med utsläpp av radioaktiva ämnen i den process planen nu befinner sig i, är det nödvändigt att utreda en sådan händelse och dess konsekvenser under kommande prövningar.

Effekter på gröna och blå näringar

I underlaget beskriver sökanden att det potentiella planområdet karaktäriseras av ett aktivt nyttjande av mark- och naturresurser, främst genom jordbruk och skogsbruk. Stora delar av jordbruksmarken brukas kontinuerligt för odling.

Jordbruksverket anser att en MKB behöver visa hur stor andel av marken som *inte längre kan brukas* för livsmedelsproduktion (det vill säga växtodling för livsmedel och foder, djurhållning med livsmedelsproducerande djur, trädgårdsnäring, fiske och vattenbruk) på grund av planerade aktiviteter *på planområdet*. Vilka konsekvenser kan förändrad hushållning med mark och jord få för primärproduktionen av livsmedel i länet, inte minst ur ett beredskapsperspektiv?

MKB:n bör även visa förekomst och omfattning av *kvarvarande* livsmedelsproduktion *inom den geografiska avgränsningen*. Vilka konsekvenser kan planerade aktiviteter enligt ansökan få för den gröna näringen, dels för växtodling, dels djurhållning med livsmedelsproducerande djur?

Underlaget beskriver riksintresseområden för yrkesfiske i havsområdet. MKB:n bör dessutom utreda om det finns vattenbruk (odling av vattenlevande djur och växter) i sjöar eller längs kusten inom den geografiska avgränsningen. Om så – vilka konsekvenser kan planerade aktiviteter enligt ansökan få för företag inom den blå näringen?

Geografisk avgränsning

En detaljerad utredning av MKB:ns sakinnehåll bör omfatta såväl *inre som yttre beredskapszon* kring svenska kärntekniska anläggningar enligt nu gällande föreskrifter (25 km). Jordbruksverket anser att detta område kan antas komma att påverkas betydligt.

Dessutom bör MKB:n innehålla en översiktlig beskrivning av möjlig påverkan på livsmedelsproduktion och livsmiljö inom *planeringsavstånd* enligt nu gällande föreskrifter (100 km).

Tidsmässig avgränsning

En tidsmässig avgränsning för att MKB-utredningen ska kunna fånga upp de miljöeffekter Jordbruksverket lyfter (utöver ett haveri med utsläpp av radioaktiva ämnen), bör innefatta dels uppförande av anläggningen, dels drift av den under några år.

Andra alternativ som bör behandlas

Jordbruksverket värnar om jordbruksmarken för Sveriges livsmedelsförsörjning samt för att nå uppsatta miljömål. Vår inställning är att man bör vara ytterst restriktiv med att ta jordbruksmark i anspråk för andra intressen och att man i första hand bör använda annan mark än jordbruksmark för dessa ändamål.

På vår webbsida har vi samlat information om jordbruksmarkens värden: https://jordbruksverket.se/jordbruket-miljon-och-klimatet/jordbruksmarkens-varden

I detta ärende har enhetschefen Anna Cedervall beslutat. Lotta Andersson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också John Andersson och Eva Dahlberg deltagit.

Anna Cedervall Lotta Andersson

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.